

A névtelen levél JAROSLAV HASEK

Frigyes herceg, a waldecki fejedelemség ura, hintójával végighajtott a városon. Az utca két oldalán üdvözlő tömeg fogadta. A herceg ölébe hirtelen egy levél pottyant, amelyet ügyes kézzel hajítottak feléje a sokaságból.

Frigyes herceg kedvesen elmosolyodott, felbontotta a borítékot, és ezt olvasta:

„Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!”

Frigyes herceg arcáról lehervadt a mosoly. Mint a másnapi hivatalos lap közölte, őfenségét hirtelen rosszulért fogta el, aminek következtében az ünnepséget félbe kellett szakítani, és Frigyes herceg visszatért a palotába.

A palotába érve a herceg dolgozószobájába sietett, még egyszer gondosan elolvasta a gyalázatos levelet, és miután már vagy ötvenedszer végigfutott pillantásával a sértő szavakon: „Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!” -- úgyhogy a szöveget már betéve tudta -- csodálkozva felkiáltott:

-- Az a gazember még alá sem írta magát!

Izgatott léptekkel fel-alá járt dolgozószobájában, állandóan ismételve magában: „Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!” Fél órával később összehívatta az államtanácsot.

-- Kedves uraim -- fordult felindultan a négy titkos tanácsoshoz --, a harmincéves uralkodásom mai évfordulóján rendezett ünnepség alatt ismeretlen tettes a következő levelet dobta hintómba: „Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!”

A titkos tanácsosok elsápadtak, és Károly báró kijelentette:

-- Fenség, ez a levél nem Fenségedet illeti.

Frigyes herceg haragra gyúlt.

-- Kedves báró -- szólt indulatosan --, remélem, ön is tudja, hogy a fenség cím ebben az országban csakis engem illet, és rajtam kívül nincs senki, aki magára vonatkoztathatná ezt a titulust. Mivel pedig a levélben ez áll: „Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!”, ez a levél engem illet. E kérdésben, úgy hiszem, uraim, mindnyájan egyetértünk. Az állam érdeke azonban megköveteli, hogy megtudjuk, ki az a gazember, aki így megrágalmaz bennünket, mert én ezt az eljárást egyszerűen hazaárulásnak minősítem. Az önök kezébe adom át az ügyet és a levelet, és remélem, az országgyűlés is részvétét fejezi ki nekem, és holnapi gyűlésén egyöntetűen elítéli az elvetemült egyén eljárását, aki nem riadt vissza attól, hogy megzavarja fenséges urának lelki nyugalma.

Az államtanács a késő éjszakai órákig tanakodott, az értekezletre később a rendőrigazgatót is meghívták.

Másnap az országgyűlés rendkívüli ülésén az elnök meghatottságtól remegő hangon olvasta fel az uralkodó legfenségesebb leiratát, amelyben Frigyes herceg népének hűségére hivatkozott.

Az országgyűlés haladéktalanul feliratot szerkesztett és hagyott jóvá, bár tulajdonképpen senki se tudta, miről van szó.

A városban és az egész országban nyomott hangulat uralkodott. A rendőrigazgató egy percet sem vesztett, külön kihallgatást kért az uralkodótól, és az állami levéltárból kiigényelte a gyalázkodó levelet.

-- Mit kíván tenni? -- kérdezte a kancellár. A rendőrigazgató sokatmondóan dörzsölte kezét.

-- Egy kis türelmet kérek, méltóságod meg lesz lepve újszerű nyomozási módszeremtől!

A levelet elküldték az állami nyomdába, és a koradélutáni órákban a főváros minden utcáskán nagy falragaszok jelentek meg a rendőrigazgatóság aláírásával:

Ezer márka jutalomban
részesül, aki nyomára vezet az elvetemült tettesnek, aki az alábbi szövegű levelet írta és legfenségesebb uralkodónk kocsijába dobta:

A felhívás alatt a névtelen levél hű és pontos másolata díszelgett:

„Fenség! Maga a legnagyobb számár, akit a föld a hátán hord!”

Estére nem akadt ember a waldecki fejedelemségben, aki ne tudta volna, hogy Frigyes herceg a legnagyobb számár a világon.

A rendőrigazgatót másnap reggel nyugdíjazták.

Forrás: Jaroslav Hašek: Hörcsög a díványban. Magvető, Budapest, 1964.